

DOMEINVERGADERING FYSIEK DINSDAG 3 SEPTEMBER 2024

Allereerst wil ik mij voorstellen. Ik ben 5.1.2e en ik houd mij al 49 jaar bezig met onderzoek en bescherming van de Maastrichtse muurhagedis. Naast mijn specialisatie ben ik all-round boswachter geweest op de Sint Pietersberg waar ik ervaring heb opgedaan met schapenbegrazing.

Het is al sinds de jaren 80 bekend dat begrazing en reptielen, als het op de verkeerde manier wordt uitgevoerd, funest is voor reptielen. Daar zijn meerdere wetenschappelijke rapporten over verschenen en is daar over gepubliceerd in vakbladen.

Het gebied van de muurhagedissen beslaat maar een klein deel van de BVD-berg. Namelijk 4,6 ha. Dat is de helling die op het zuiden is gericht en een klein stuk van het vlakke deel bovenop. Daar zijn door de gemeente in 2013 schanskorven en steenhopen gerealiseerd als natuurcompensatie van verloren andere gebieden in Bosscherveld.

Sinds een aantal jaren wordt het muurhagedissengebied begraasd door schapen. Dat gebeurt in compartimenten die steeds ingerasterd worden met zogenaamde flexinetten oftewel stroomnetten. Het beoogt doel van die compartimenten is dat niet het hele muurhagedissengebied in één keer wordt begraasd en er dus uitwijkmogelijkheden zijn voor de muurhagedissen.

In de praktijk werkt dat echter niet. Muurhagedissen zijn erg honkvaste dieren en hebben hun eigen territorium. Ze kruipen niet zomaar van een begraasd compartiment naar

een niet-begraasd compartiment. In andere compartimenten leven ook muurhagedissen en die accepteren zo veel nieuwkomers niet. In de praktijk zullen muurhagedissen gaan zwerven wat niet wenselijk is. Ze belanden dan in suboptimale of niet-leefbare gebieden rondom de BVD-berg.

In de praktijk is gebleken dat elke keer als een compartiment is begraasd dit helemaal kaal is. Er is sprake van overbegrazing. Er zijn geen bloemen meer die insecten aantrekken. Insecten zijn het voedsel van muurhagedissen. Bovendien biedt zo'n kaalgevreten vlakte geen bescherming tegen vijanden. Ze kunnen zich niet verstoppen in de vegetatie. Ook wordt de thermoregulatie in zo'n kaal gebied ernstig verstoord. Omdat reptielen koudbloedig zijn en geen eigen lichaamstemperatuur hebben, moeten ze hun temperatuur regelen door wel of niet in de zon te gaan liggen. Daar zijn ze de hele dag mee bezig. In een kaal gebied kunnen ze niet afkoelen in de vegetatie en raken oververhit. Reptielen als muurhagedissen hebben een structuurrijke vegetatie nodig.

In de vestingwerken de Hoge Fronten wordt wel met succes begraasd door schapen. Dat gebied is veel groter en er zijn hoge en lage gebiedsdelen. Begrazing kan daar meer afgewisseld worden. Het CNME voert daar ook in sommige delen een beheer van maaien en afvoeren uit. Er zijn altijd gebiedsdelen die begroeid zijn en waar veel bloemen staan. Het maaisel wordt verzameld en afgevoerd om de grond te verschrallen om zo een meer bloemrijk gebied te krijgen of te behouden.

Ook al die schapenmest in dat kleine natuurgebied draagt niet bij aan verschraving van de grond. Integendeel er komt steeds meer stikstof in de bodem.

Voordat er met schapen werd begraasd op de BVD-berg heeft het CNME in het muurhagedissen-gebied gemaaid en afgevoerd. Dat werkte prima. Dat is veel selectiever dan dat er begraasd wordt. Het aantal muurhagedissen is in die tijd gestegen van ca. 20 tot ca. 95. Bij het maaien werden stukken ongemoeid gelaten. Dat kunnen schapen niet. Dat beheer is duurder dan begrazing maar dat moeten we er voor over hebben.

Dat beheer van maaien en afvoeren moet weer terugkomen v.w.b. het hagedissen-gebied en bij voorkeur ook op een deel van de oostelijke helling van de BVD-berg. Er leven nl. ca. 32 soorten vlinders. In kale gebieden kunnen deze vlinders niet leven. Ze hebben bloemen nodig. Waardplanten om hun eitjes op af te zetten en nectarplanten om te kunnen eten. We weten allemaal dat het slecht gaat met insecten in ons land. Dus ook daar dienen we rekening mee te houden.

Een ander aspect is de dassenpopulatie. Vlak bij de beoogde bouw van de schuilgelegenheid loopt een dassenwissel waar dassen veel gebruik van maken. Menselijke aanwezigheid tijdens de aflammerperiode brengt verstoring met zich mee. Ook de bouw van de schuilgelegenheid werkt verstoring. Die bouw is gepland in de winter. Dassen houden echter geen winterslaap en zullen in hun activiteiten verstoord kunnen worden

Er is maatwerk nodig op de BVD-berg en u kunt daar uw steentje aan bijdragen door mijn betoog. Een verklaring van geen bedenkingen kan enkel geweigerd worden indien er geen goede ruimtelijke ordening is. En laat daar in dit geval sprake van zijn. Immers, het hele plan is in strijd met het natuurcompensatiegebied, de gemaakte beheerafspraken en verleende ontheffingen. Ik adviseer de raad de verklaring dan ook te weigeren en de komst van de schaapskudde te voorkomen.

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Beschrijving	Pagina('s)
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1